

Lausunto hallituksen esityksestä merityösopimuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi VN 17586/2020

Suomen Varustamot ry kiittää mahdollisuudesta saada lausua hallituksen esityksestä liittyen merityösopimuslain ja siihen liittyvien muiden lakien muuttamiseksi säädettäessä alkoholipuhalluttamisesta aluksilla.

Suomen Varustamot pitää hallituksen esitystä hyvänä ja tarpeellisena. Merenkulussa turvallisuus on kaiken toiminnan lähtökohta eikä alkoholinkäyttö kuulu merenkulkuun.

Suomen Varustamot on ollut mukana merimiesasianneuvottelukunnassa, jossa lain valmistelua on käsitelty.

Suomen Varustamot kannattaa annettua esitystä.

Suomalaisesta ulkomaanliikenteestä

Suomen Varustamot edustaa suomalaista ulkomaanliikenteen kauppalaivastoa. Kauppalaivasto käsittää yli sata alusta ja alusten toiminta, tekniset ominaisuudet ja henkilöstön koko vaihtelevat suuresti. Hallituksen esityksessä on ansiokkaasti selostettu erilaisiin alus- ja liikennetyyppeihin liittyvät seikat ja nämä seikat on huomioitu perusteluissa.

Kaikkia eri alustyyppisiä ja eri merenkulun sektoreita yhdistää kuitenkin se, että turvallisuudesta huolehtiminen on aluksen henkilökunnan tärkein työtehtävä. Aluksen turvallisuudesta ei voi vastata alkoholin vaikutuksen alaisena. Alukset toimivat merellä kaukana pelastusviranomaisista ja aluksilla on kaikista tilanteista suoriuduttava omin voimin.

Lausunnonantaja selostaa seuraavassa lyhyesti pääpiirteittäin sen jäsenten aluksia ja niiden toimintaa ja niitä erityisiä seikkoja, jotka sääntelyssä tulee huomioida.

Matkustaja-alukset

Matkustaja-aluksilla kuljetetaan, sekä lastia, että matkustajia. Matkustaja-aluksilla henkilökunnalla on vastuu matkustajien evakuoinnista ja ohjeistamisesta yllättävissä hätätilanteissa ja muissa erityisissä tilanteissa. Matkustaja-aluksilla on tuhansia matkustajia, joiden turvallisuudesta vastaa matkustajien määrään suhteutettuna pieni määrä henkilökuntaa. Hätätilanteiden lisäksi matkustajien turvallisuudesta huolehtiminen on henkilökunnan vastuulla koko matkan ajan. Matkustaja-aluksilla käytännössä jokainen henkilökuntaan kuuluva on hätäorganisaation jäsen, ja tässä ominaisuudessa heidän työtehtäviinsä kuuluu aina aluksella ollessaan olla kykeneviä suorittamaan hätäorganisaatiossa heille määrättyä tehtävää. Matkustaja-aluksen henkilökunnan tulee nopeasti pystyä hallitsemaan suurta joukkoa mahdollisesti paniikissa olevia ja siten epärationaalisesti käyttäytyviä matkustajia.

Säiliöalukset ja muut lastialukset

Säiliöaluksilla kuljetetaan suuria määriä ympäristölle vaarallisia kemikaaleja. Säiliöaluksilla noudatetaan asiakkaiden ja koko alan yhteisiä vaatimuksia ja nollatoleranssia alkoholin käytössä. Säiliöaluksilla turvallisuus on vielä tärkeämmässä roolissa kuin muussa liikenteessä ja alkoholin nollatoleranssi ja sen noudattamisen valvonta on edellytys sille, että alukset edes saavat lasteja kuljetettavakseen.

Lastialukset edustavat suurinta osaa suomalaisesta kauppalaivastosta ja niiden koko ja miehistön koko vaihtelee huomattavasti. Lastialuksella jokaisella henkilökuntaan kuuluvalla on turvallisuustehtäviä ja niistä on suoriuduttava aina. Tiettyjen lastialusten asiakkaat edellyttävät puhallustestien suorittamista säännöllisesti ja puhallustestit ovat siten käytännössä alusten liiketoiminnan edellytys.

Lainsäädäntöä nyt muutettaessa on varmistettava, että lainsäädännöllä ei puututa menettelyihin sellaisessa liikenteessä, jossa puhalluttaminen on liiketoiminnan edellytys.

Alkoholisopimuksista suomalaisilla aluksilla

Suomen Varustamot ja työntekijäjärjestöt ovat sopineet päihdepolitiikasta ja hoitoonohjauksesta. Nämä sopimukset ovat olleet tarpeen alkoholin käytön aiheuttamien ongelmien vähentämiseksi ja työsuojelun varmistamiseksi. Alkoholin käyttöä ei ole kaikilla aluksilla kategorisesti kielletty vaan niillä aluksilla, joilla alkoholia on saanut nauttia, on ollut voimassa niin kutsuttu ”saunaolut”- sääntö eli aluksella saa nauttia pienen määrän alkoholia, kuitenkin siten, että työssä ei koskaan saa olla alkoholin vaikutuksen alaisena. Saunaoluen lisäksi joillain aluksilla saa hieman viiniä kerran viikossa. Useiden Euroopan maiden lipun alla alkoholin nauttiminen aluksilla on täysin kielletty.

Hoitoon ohjaamisesta on osana päihdepolitiikkaa sovittu Suomen Varustamoiden ja työntekijäjärjestöjen välisissä sopimuksissa.

Puhallutuslaitteista

Merimiesasianeuvottelukunnassa keskusteltiin puhalluslaitteiden luotettavuudesta ja ehdotettiin jopa tarkkuusalkometrien vaatimista aluksille. Todettakoon, että modernit kalibroivat puhalluslaitteet ovat erittäin luotettavia. Laitteet kalibroidaan valmistajalla valmistajan antamassa aikataulussa eli laitteet on aina kalibroitu.

Työtuomioistuin on jo vuonna 2005 ratkaisussa TT 2005:117 arvioinut puhalluslaitteen luotettavuutta. Laitteet ovat vuoden 2005 jälkeen kehittyneet huomattavasti eikä ole syytä olettaa, että laitteet eivät nykyään olisi luotettavia. Todettakoon myös, että tarkkuusalkometrit maksavat noin 10 000 euroa kappale.

Suomen Varustamot kannattaa esityksen 19 a §:n 3 momentissa ehdotettua menettelyä, jossa puhallutustulos voidaan työntekijän pyynnöstä tarkistaa toisella laitteella.

Turussa 3.9.2021

Suomen Varustamot

Maija Mattila

Maija Mattila
maija.mattila@shipowners.fi
0400-560 594